

1.7.2015

Luonnos

Hallituksen esitys Eduskunnalle Aasian infrastruktuuri-investointipankin (AIIB) perustamisesta tehdyn sopimuksen hyväksymisestä ja laiksi sen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi Pekingissä 29 päivänä kesäkuuta 2015 tehdyn sopimuksen Aasian infrastruktuuri-investointipankin (AIIB) perustamisesta sekä lain sen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta.

AIIB on kansainvälinen rahoituslaitos ja sen tehtävänä on tukea taloudellista kehitystä, luoda vaurautta ja edistää alueellista yhteistyötä Aasiassa investoimalla infrastruktuurihankkeisiin. Pankki on investointipankki, jonka on määrä toimia etupäässä kaupallisin perustein. AIIB:n jäsenyys on avoin kaikille maille sekä talouksille ja pankin toimintaan pyritään kytkemään myös yksityinen sektori. Pankin perustamisneuvotteluihin osallistui yhteensä 57 valtiota. AIIB:n on tarkoitus aloittaa toimintansa vuoden 2016 alussa.

Liittymällä AIIB:n perustajajäseneksi Suomi osoittaa sitoutumista Aasian taloudellisen kehityksen tukemiseen. Yhteistyön on arvioitu edistävän myös suomalaisten yritysten toimintamahdollisuuksia alueella.

Esitykseen sisältyy lakiehdotus sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta. Sopimus tulee voimaan sen jälkeen, kun vähintään kymmenen jäsentä, jotka edustavat vähintään viidenkymmenen prosentin osake-enemmistöä on tallettanut ratifioimis- ja hyväksymiskirjansa. Jos Suomi tallettaa hyväksymiskirjansa tämän ajankohdan jälkeen, tulee sopimus Suomen osalta kansainvälisesti voimaan sinä päivänä, jolloin Suomi tallettaa hyväksymiskirjansa. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan samana ajankohtana kuin perustamissopimus tulee Suomen osalta voimaan.

SISÄLLYS

YLEISPERUSTELUT

1. Johdanto

Kiinan aloitteesta joukko Aasian maiden hallituksia saavutti syksyllä 2014 yhteisymmärryksen Aasian infrastruktuuri-investointipankin (AIIB) perustamista koskevien valtiosopimusneuvottelujen aloittamisesta. AIIB on kansainvälinen rahoituslaitos ja sen tehtävänä on tukea taloudellista kehitystä, luoda vaurautta ja edistää alueellista yhteistyötä Aasiassa investoimalla infrastruktuurihankkeisiin. Pankki on investointipankki, jonka on määrä toimia etupäässä kaupallisin perustein. AIIB:n jäsenyys on avoin kaikille maille sekä talouksille ja pankin toimintaan pyritään kytkemään myös yksityinen sektori. AIIB:n on tarkoitus aloittaa toimintansa vuoden 2016 alussa.

Alueellinen yhteistyö on Aasian talouksien kestävä kasvun ja yhteiskunnan kehittymisen kannalta merkittävää. Infrastruktuurin kehittäminen on tärkeää alueellisen integraation, Aasian talouskasvun sekä yhteiskunnallisen kestävä kehityksen edistämisen kannalta. Alueen taloudellinen kehittäminen tukee myös globaalin talouden dynaamista kehitystä.

Aasian infrastruktuurin kehittämisen edellyttämään huomattavaan ja pitkäaikaiseen rahoitustarpeeseen pystytään tehokkaimmin vastaamaan nykyisten monenvälisten kehityspankkien ja AIIB:n välisellä kumppanuudella. Infrastruktuurin kehittämiseen keskittyvän monenvälisen rahoituslaitoksen perustaminen lisää varojen käyttöön saamista sekä Aasian sisältä että sen ulkopuolelta. AIIB täydentää nykyisten monenvälisten kehityspankkien tarjontaa ja sen toiminta tukee Aasian talouksien kestävä ja vakaata kasvua.

2. Nykytila

Kiina otti ensimmäisen kerran pankin perustamisen esille Aasian ja Tyynenmeren maiden talousjärjestön (APEC) kokouksessa Indonesiassa lokakuussa 2013. Joukko Aasian maiden hallituksia saavutti syksyllä 2014 yhteisymmärryksen AIIB:n perustamista koskevien valtiosopimusneuvottelujen aloittamisesta.

Aasian maiden kesken käytyjen neuvottelukierrosten jälkeen Kiina esitti virallisen kutsun myös Asian ulkopuolisille maille liittyä pankin perustajajäseniksi. Keväällä 2015 pankin perustajajäsenyys alkoi kiinnostaa myös EU-jäsenmaita. Pekingissä käytiin huhtikuussa 2015 AIIB:n perustamista koskevat 4. sopimusneuvottelut ja niissä oli mukana 14 EU-maata, niiden joukossa myös Suomi ja kaikki muut Pohjoismaat. Toukokuussa 2015 järjestettiin pääneuvottelijoiden 5. kokous Singaporessa. Kokouksessa 57 valtion edustajat hyväksyivät AIIB:n valtiosopimuksen tekstin.

Aasian ulkopuoliset perustajajäsenet ovat Alankomaat, Brasilia, Egypti, Espanja, Etelä-Afrikka, Islanti, Italia, Itävalta, Luxemburg, Malta, Norja, Puola, Portugali, Ranska,

Ruotsi, Saksa, Suomi, Sveitsi ja Tanska. Valtiosopimuksen allekirjoitusseremonia pidettiin Pekingissä 29.6.2015.

Suomi on sopimuspuolena myös muissa kansainvälisissä rahoituslaitoksissa, jotka toimivat Aasiassa. Suomi on mukana Kansainvälisessä Valuuttarahastossa ja Kansainvälisessä Jälleenrahoituspankissa (*jäljempänä* Maailmanpankki) (SopS 2-3/1948), Kansainvälisessä Rahoitusyhtiössä (SopS 18-19/1956), Kansainvälisessä Kehittämisyjärjestössä (SopS 2-3/1961) ja kansainvälisessä investointitakauslaitoksessa (SopS 1-2/1989) sekä Aasian kehityspankissa (SopS 30-31/1966).

3. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Esityksen tavoitteena on Suomen liittyminen AIIB:n perustajajäseneksi ja saattaa pankin perustamissopimus voimaan Suomessa. Sopimuksessa määrätään AIIB:n tehtävistä, jäsenyydestä, pääomasta, rahoituksesta ja hallintorakenteesta. Liittyessään perustajajäseneksi Suomi merkitsee peruspääomaa 310,3 miljoonaa dollaria, mikä vastaa 0,3161 prosentin osuutta pankin kokonaispääomasta.

AIIB investoi pääsääntöisesti vain Aasian alueelle. Aasian infrastruktuuri-investointien tarve on mittava. AIIB tulee täydentämään Aasiassa jo toimivien kansainvälisten rahoituslaitosten, kuten Aasian kehityspankin ja Maailmanpankin, toimintaa. AIIB:n toiminta voi olla keskeinen lisärahoituksen katalysaattori, kun pankin toimintaan pyritään kytkeään myös yksityisen sektorin rahoittajia. AIIB pyrkii muita alueella toimivia kansainvälisiä rahoituslaitoksia alhaisempiin hallinnointikustannuksiin ja muihin tehokkuushyötyihin.

AIIB:n alustavan liiketoimintasuunnitelman mukaan pankki pyrkii rahoittamaan investointihankkeita, jotka tuottavat taloudellista hyötyä. Pankki suosii erityisesti hankkeita, jotka tuottavat taloudellista hyötyä useammalle kuin yhdelle alueelliselle jäsenelle. Pankin investointihankkeet keskittyvät kolmen ensimmäisen toimintavuoden aikana todennäköisesti liikenne-, energia-, ja vesisektoreille.

AIIB:n väliaikainen sihteeristö on perustamisvalmisteluissa konsultoinut Maailmanpankkia, Euroopan jälleenrakennus- ja kehityspankkia, Aasian kehityspankkia, Euroopan investointipankkia sekä myös Pohjoismaiden investointipankkia, joilla kaikilla on vankka kokemus projektien laadukkaasta valmistelusta, parhaiden käytänteiden varmistamiseksi. Pankin ympäristöpolitiikasta, yhteiskuntavastuusta ja muista tärkeimmistä toimintaperiaatteista, kuten hankintapolitiikasta ja rahoitusjärjestelyistä, laaditaan erilliset politiikkalinjaukset. Ympäristö- ja yhteiskuntavastuulinjauksista on tarkoitus järjestää vertaisarviointeja ja konsultaatioita perustajamaiden kanssa. AIIB:n perustamissopimus rakentuu vahvasti Aasian kehityspankin (*Asian Development Bank, ADB*) ja Euroopan jälleenrakennus- ja kehityspankin (*European Bank for Reconstruction and Development, EBRD*) sopimuksiin.

Pankki voi myöntää lainoja tai osallistua hankkeiden yhteisrahoitukseen, sijoittaa yksityisen sektorin laitosten tai yritysten osakepääomaan sekä myöntää takauksia. Lisäksi erityisvaroja voidaan käyttää tekniseen apuun sekä hallintoneuvoston erikseen määrittelemän tavoin.

4. Esityksen vaikutukset

4.1 Taloudelliset vaikutukset

AIIB:n peruspääoma on 100 miljardia dollaria. Alueellisten jäsenten (Aasian) osuus pääomasta on 75 prosenttia ja muiden jäsenten 25 prosenttia. Suomen osuus pankin pääomasta on 0,3161 prosenttia eli 310,3 miljoonaa dollaria. Tästä sisään maksettavan pääoman osuus on 20 prosenttia, eli noin 62 miljoonaa dollaria (noin 55 miljoonaa euroa), jonka Suomi maksaa tasaerissä viiden vuoden aikana. Vaadittaessa maksettavasta pääomasta voidaan vaatia maksua vain silloin, kun pankin omien sitoumusten täyttäminen sitä vaatii.

Pankin hallintoneuvosto päättää, mikä osa pankin nettotuloista jaetaan jäsenille. AIIB:n toiminnan alkuvaiheessa pankin on kuitenkin kartoitettava vararahastoja ja vasta, kun vararahastojen katsotaan olevan riittävällä tasolla, pankki voi jakaa osan nettotuloista jäsenille. Koska Suomella on halutessaan mahdollisuus irtautua pankin jäsenyydestä, Suomen maksettava pääomaosuus 62 miljoonaa dollaria eli noin 55 miljoonaa euroa voidaan tehdä finanssisijoituksena, jolloin summa ei sisälly valtion budjettikehyksiin.

AIIB:n jäsen voi lopettaa jäsenyytensä pankissa milloin tahansa. Jäsenyys loppuu jäsenen ilmoittamana päivänä, mutta viimeistään kuuden kuukauden kuluttua siitä, kun pankki on saanut ilmoituksen jäsenyyden lopettamisesta. Jäsen vastaa sellaisista suorista ja epäsuorista velvoitteista, jotka ovat syntyneet ennen kuin ilmoitus jäsenyyden lopettamisesta pankille on tehty. Kun valtio lakkaa olemasta pankin jäsen, pankki sitoutuu järjestämään osakkeiden takaisinlunastuksen ja osakkeiden takaisinostohinta on pankin kirjanpidon osoittama arvo jäsenyyden lakkaamispäivänä.

AIIB pyrkii virtaviivaiseen hallintoon ja tehokkaaseen toimintaan. Uuden toimijan vaikutukset markkinoilla jo toimivien kansainvälisten rahoituslaitosten, kuten Maailmanpankin ja Aasian kehitys pankin, toimintaan selviävät vasta tulevaisuudessa.

4.2 Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset

Jäsenyydellä AIIB:ssa arvioidaan olevain vain vähäisiä organisaatio- ja henkilöstövaikutuksia. Jäsenyydestä aiheutuvista tehtävistä vastaa valtiovarainministeriö. Jäsenyydestä aiheutuvat lisätehtävät pyritään hoitamaan olemassa olevilla resursseilla. Vastaisuudessa myös suomalaiset voivat hakea AIIB:ssa avautuvia työpaikkoja, jotka ovat avoimia jäsenmaiden kansalaisille.

4.3 Yritysvaikutukset

Suomen liittyminen AIIB:n jäseneksi edesauttaa suomalaisten yritysten toimintamahdollisuuksia Aasiassa. Pankin keskeisiin painopistealueisiin kuuluvat energia, telekommunikaatio, vesihuolto ja ympäristönsuojelu, joissa Suomella on erityisosaamista. Infrastruktuuri-investointien lisääntyminen Aasian kehittyvissä maissa voisi siten tukea Suomen vientiteollisuutta. Jäsenyys avaisi todennäköisesti myös uusia kanavia suomalaiselle asiantuntemukselle alueella.

4.4. Ympäristövaikutukset

Esityksellä ei arvioida olevan välittömiä ympäristövaikutuksia Suomessa. Sillä toivotaan olevan ympäristön tilaa huomioiva ja jopa osin parantava vaikutus pankin toimialueella Aasiassa, sillä ympäristökysymysten huomioon ottaminen on eräs pankin tavoitteista. Ympäristöä sekä yhteiskuntavastuuta koskevista standardeista neuvotellaan tarkemmin syksyllä 2015.

5. Asian valmistelu

AIIB on keskeinen osa Kiinan pyrkimystä ottaa kasvavaa taloudellista painoaan vastaava rooli kansainvälisen talousarkkitehtuurin kehittämisessä ja ylläpitämisessä. Suomen päätös liittyä jäseneksi on nähtävä strategisena askeleena kohti talous- ja kauppasuhteiden tiivistämistä Kiinan suuntaan.

Suomen päätös liittyä AIIB:n perustajajäseneksi on mahdollistanut vaikuttamisen mm. AIIB:n tavoitteisiin, liiketoimintasuunnitelmaan sekä ympäristöä ja yhteiskuntavastuuta koskeviin linjauksiin.

Suomen liittymistä AIIB:n perustajajäseneksi on valmisteltu valtiovarainministeriössä virkamiesvalmistelussa. Kyseessä on kansainvälinen sopimus, jonka allekirjoitusvaltuuksista päätti tasavallan presidentti valtioneuvoston esittelystä. Allekirjoitusvaltuuksiin pyydettiin lausunnot ulkoministeriöstä ja oikeusministeriöstä. Sopimuksen allekirjoitus tapahtui hyväksymisvaraumin, jonka jälkeen laadittiin hallituksen esitys eduskunnalle. Hallituksen esitykseen pyydettiin lausunnot ulkoministeriöstä, oikeusministeriöstä ja työ- ja elinkeinoministeriöstä. Suomen jäsenyydestä aiheutuvaan osakemerkintään tarvittavat sitoutumisvaltuudet ja määrärahaesitykset tullaan sisällyttämään hallituksen vuoden 2016 talousarvioesitykseen. Lopullinen sitoutuminen sopimukseen tapahtuu tasavallan presidentin päätöksellä vasta, kun eduskunta on sopimuksen hyväksynyt sekä hyväksynyt lain sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Sopimuksen sisältö ja sen suhde Suomen lainsäädäntöön:

Johdanto

Johdannon 1 kappaleessa todetaan, että alueellinen yhteistyö on Aasian talouksien kestävä kasvun ja yhteiskunnan kehittymisen kannalta merkittävää ja se edistää alueen kykyä selviytyä mahdollisista finanssikriiseistä ja muista globalisaatioon liittyvistä ulkoisista häiriötekijöistä.

Johdannon 2 kappaleessa todetaan, että infrastruktuurin kehittäminen on tärkeää alueiden välisten yhteyksien parantamisen ja alueellisen integraation sekä Aasian talouskasvun ja yhteiskunnallisen kestävä kehityksen edistämisen kannalta ja että infrastruktuurin kehittäminen tukee globaalin talouden dynaamista kehitystä.

Johdannon 3 kappaleessa todetaan, että Aasian infrastruktuurin kehittämisen edellyttämään huomattavaan ja pitkäaikaiseen rahoitustarpeeseen pystytään tehokkaimmin vastaamaan nykyisten monenvälisten kehityspankkien ja AIIB:n välisellä kumppanuudella.

Johdannon 4 kappaleessa todetaan, että AIIB:n perustaminen helpottaa kipeästi tarvittavien lisävarojen käyttöön saamista sekä Aasian sisältä että sen ulkopuolelta ja poistaa yksittäisten Aasian talouksien kokemia rahoituksen pullonkauloja. AIIB täydentää nykyisten monenvälisten kehityspankkien tarjontaa ja sen toiminta tukee Aasian talouksien kestävä ja vakaata kasvua.

I Tarkoitus, tehtävät ja jäsenyys

1 artikla. Tarkoitus. Pankin tarkoitus on edistää kestävä talouskehitystä, luoda vaurautta ja parantaa infrastruktuurin toimivuutta Aasiassa investoimalla infrastruktuuriin ja muihin tuotantoaloihin sekä edistää alueellista yhteistyötä ja kumppanuutta toimimalla tiiviissä yhteistyössä monen - ja kahdenvälisten kehitysjärjestöjen kanssa kehitykseen liittyvien haasteiden voittamiseksi.

Tässä sopimuksessa ”Aasia” ja ”alue” tarkoittavat kaikkia Yhdistyneiden kansakuntien Aasiaksi ja Oseaniaksi luokittelemia maantieteellisiä alueita ja kokoonpanoja, jollei hallintoneuvosto toisin päättä.

2 artikla. Tehtävät. Pankin tehtävänä on edistää alueen kehittämiseen, erityisesti infrastruktuurin ja muiden tuotantoalojen kehittämiseen ohjattuja julkisia ja yksityisiä pääomainvestointeja. Pankki käyttää varojaan kehittämishankkeisiin ja -ohjelmiin, jotka tehokkaimmin edistävät alueen kokonaisvaltaista harmonista talouskehitystä ja joissa huomioidaan alueen heikommin kehittyneiden jäsenvaltioiden tarpeet. Pankin on määrä edistää yksityisiä investointeja hankkeisiin, jotka tukevat alueen etenkin infrastruktuuriin ja muihin tuotantoaloihin liittyvää talouskehitystä sekä täydentää yksityisiä investointeja tilanteissa, joissa yksityistä pääomaa ei ole saatavilla kohtuullisilla ehdoilla. Lisäksi pankki tarjoaa palveluja, joilla voidaan edistää näiden tehtävien suorittamista.

3 artikla. Jäsenyys. Pankin jäsenyys on avoin Kansainvälisen jälleenrakennus- ja kehityspankin tai Aasian kehityspankin jäsenille. Alueellisia jäseniä ovat A-liitteen A-osassa luetellut jäsenet ja muut 1 artiklan mukaisesti Aasian alueeseen kuuluvat jäsenet. Kaikki muut jäsenet ovat ei-alueellisia jäseniä. Perustajajäseniä ovat A-liitteessä luetellut jäsenet, jotka ovat annettujen määräaikojen puitteissa allekirjoittaneet tämän sopimuksen ja ovat täyttäneet kaikki muut jäsenyydelle asetetut ehdot. Pankin määäämin ehdoin ja edellytyksin pankki voi ottaa hyväksyä jäseniä, jos ehdotusta kannattaa erityinen enemmistö eli 2/3 hallintoneuvoston jäsenistä ja jotka edustavat vähintään $\frac{3}{4}$ jäsenten koko äänivallasta.

II Pääoma

4 artikla. *Peruspääoma.* Artiklassa määrätään, että pankin peruspääoma on sata miljardia Yhdysvaltain dollaria (USD 100.000.000.000). Alkuperäinen peruspääoma jakautuu maksettuihin osakkeisiin (20 prosenttia) ja vaadittaessa maksettaviin osakkeisiin (80 prosenttia) ja jäsenet merkitsevät osakkeita pankin pääomasta tässä samassa suhteessa.

Hallintoneuvosto voi lisätä peruspääomaa sopivaksi katsomanaan ajankohtana ja sopiviksi katsomillaan ehdoilla, maksettujen ja vaadittaessa maksettavien osakkeiden suhdeluku huomioden, päätöksellä, jos ehdotusta kannattaa erityinen enemmistö (2/3 hallintoneuvoston jäsenistä ja jotka edustavat vähintään $\frac{3}{4}$ jäsenten koko äänivallasta).

5 artikla. *Osakkeiden merkintä.* Jäseneksi tulevat maat voivat merkitsevät osakkeita pankin pääomasta tässä sopimuksessa sovitun määrän. Jokainen alkuperäistä peruspääomaa koskeva merkintä kohdistuu maksettuihin osakkeisiin ja vaadittaessa maksettaviin osakkeisiin kahden (2) suhteessa kahdeksaan (8). Osakkeiden määrästä päättää hallintoneuvosto siten, että alueellisten jäsenten hallussa olevan osakepääoman osuus ei putoa alle seitsemäänkymmeneneviiteen (75) prosenttiin koko merkitystä pääomasta. Tästä säännöstä voidaan jäsenen pyynnöstä poiketa, jos hallitus näin päättää. Päätös edellyttää, että ehdotusta kannattaa erityinen enemmistö (2/3 hallintoneuvoston jäsenistä ja jotka edustavat vähintään $\frac{3}{4}$ jäsenten koko äänivallasta).

Hallintoneuvosto tarkistaa pankin osakepääoman vähintään viiden (5) vuoden välein. Mikäli pääomaa lisätään, jokaisella jäsenellä on mahdollisuus lisämerkintään suhteessa, joka vastaa jäsenen aikaisempaa merkintäsuhdetta koko osakepääomaan nähden välittömästi ennen lisäystä. Jäsenillä ei ole minkäänlaista merkintäpakkoa lisätyn pääoman osalta.

6 artikla. *Merkittyjen osakkeiden maksaminen.* Merkityt osakkeet maksetaan dollareissa viidessä vuotuisessa tasaerässä. Heikommin kehittyneet jäsenvaltiot voivat kuitenkin maksaa osan omasta osuudestaan myös omassa valuutassaan. Vaadittaessa maksettavasta osakepääomamerkinnästä voidaan vaatia maksua vain silloin, kun pankki tarvitsee suoritusta omien sitoumustensa täyttämiseksi.

7 artikla. *Osakkeisiin liittyvät ehdot.* Jäsen ei ole jäsenyytensä perusteella vastuussa pankin sitoumuksista. Artiklan mukaan jäsenten ensimmäinen osakemarkintä tapahtuu nimellisarvoon. Myös muut osakkeet annetaan merkittävaksi nimellisarvoonsa, ellei erityinen enemmistö (2/3 hallintoneuvoston jäsenistä ja jotka edustavat vähintään $\frac{3}{4}$ jäsenten koko äänivallasta) päättä antaa niitä merkittävaksi erityisolosuhteissa muilla ehdoilla. Osakkeita ei saa antaa vakuudeksi tai rasittaa millään tavoin, eivätkä ne ole siirrettävissä muille kuin pankille. Jäsenten vastuuvelvollisuus osakkeista rajoittuu antihinnan maksamattomaan osaan eivätkä ne ole jäsenyytensä perusteella vastuussa pankin sitoumuksista.

8 artikla. *Varsinaiset pääomavarat.* Tässä sopimuksessa pankin "varsinaisilla pääomavaroilla" tarkoitetaan (i) pankin peruspääomaa sisältäen sekä maksetut että vaadittaessa maksettavat osakkeet (ii) pääomia, jotka pankki on saanut tämän sopimuksen valtuuden nojalla ja joihin sovelletaan tämän sopimuksen määräystä koskien sitoumusta maksaa ne vaadittaessa (iii) pääomia, jotka on saatu tämän artiklan (i) ja (ii) alakohdassa tarkoitetuilla varoilla annettujen lainojen tai takausten takaisinmaksuista, tehdyistä osakesijoituksista tai muista kyseisillä varoilla tehdyistä rahoitusjärjestelyistä (iv) tuloja, jotka on saatu edellä mainituilla varoilla annetuista lainoista tai takuista, joihin voidaan soveltaa vaatimusta takaisinmaksusta; ja (v) muita pääomia tai pankin tuloja, jotka eivät kuitenkaan muodostu erityisrahaston varoista.

III Pankin toiminta

9 artikla. *Varojen käyttö.* Pankin varoja ja muita rahoitusjärjestelyjä käytetään hyvän pankkitavan periaatteiden mukaisesti ja pankille määrättyjen tavoitteiden toteuttamiseksi ja tehtävien suorittamiseksi.

10 artikla. *Varsinainen ja erityistoiminta.* Pankin toiminta jakautuu varsinaisen toimintaan, jota rahoitetaan pankin varsinaisilla pääomavaroilla sekä erityistoimintaan, jota rahoitetaan erityisvaroilla. Nämä toiminnot tulee pitää erillisinä pankin tilinpäätöksessä ja toiminnoista mahdollisesti koituvat tappiot tai velvoitteet sekä toimintakulut tulee myös pitää tiukasti erillään toisistaan.

11 artikla. *Saajat ja toimintamuodot.* Artiklassa määrätään, että pankki voi rahoittaa alueen talouskehitystä edistäviä hankkeita, joita toteuttavat julkiset sekä yksityiset toimijat. Pankki voi erityisolosuhteissa rahoittaa myös hankkeita Aasian ulkopuolelle, jos hanketta kannattaa määräänemmistö. Lisäksi tällaisen hankkeen tulee palvella pankin tavoitteiden toteuttamista, kuuluu pankin tehtäviin ja kun hanke on pankin jäsenistön edun mukainen. Lisäksi artiklassa luetellaan pankin rahoitusinstrumentit ja varojen käyttömahdollisuudet.

12 artikla. *Varsinaista toimintaa koskevat rajoitukset.* Artiklassa määrätään pankin myöntämien lainojen, osakesijoitusten ja pankin antamien takuiden kokonaismäärän. Hallintoneuvosto voi määräänemmistöllä kuitenkin päättää, että pankin taloudellisen ja rahoitusaseman perusteella rajoitusta voidaan tiettyyn rajaan asti lieventää. Sen sijaan pankin maksettujen osakesijoitusten määrä ei saa koskaan ylittää määrää, joka vastaa sen sitomattoman maksetun merkityn pääoman ja varsinaisen varannon kokonaismäärää.

13 artikla. *Toimintaperiaatteet.* Pankin tulee soveltaa kaikissa toiminnoissaan hyvän pankkitavan periaatetta. Pankki ei esimerkiksi saa rahoittaa jäsenen alueella sijaitsevaa hanketta, jos kyseinen jäsen vastustaa sen rahoitusta tai pankki ei voi asettaa rajoituksia myöntämänsä rahoituksen yhteydessä tehdyille hankinnoille. Artiklassa viitataan myös toiminta- ja rahoituspolitiikkoihin sekä ympäristöasioita ja yhteiskunnallisia vaikutuksia käsitteleviin politiikkoihin, jotka määritellään myöhemmin.

14 artikla. *Lainojen ja takausten ehdot.* Sopimuksessa, joka koskee pankin myöntämiä tai takaamia lainoja tai lainoja, pankin tulee ottaa kattavasti huomioon tarpeensa turvata omat tulonsa ja taloudellinen asemansa. Mikäli lainojen tai lainojen takausten saaja ei itse ole jäsen, pankki voi halutessaan vaatia muita tahoja takaamaan pääoman takaisinmaksun ja koron ja muiden lainasta johtuvien maksujen ja kulujen suorituksen lainaehtojen mukaisesti.

Lisäksi minkään osakesijoituksen määrä ei saa ylittää johtokunnan hyväksymissä politiikoissa sallittua suhteellista osuutta kyseessä olevan yhteisön tai yrityksen osakepääomasta. Pankki voi myös antaa rahoitusta maiden omassa valuutassa.

15 artikla. *Tekninen apu.* Pankki voi antaa teknistä apua ja muuta vastaavaa apua, jos se on pankin tavoitteiden ja tehtävien kannalta tarkoituksenmukaista. Jos tällaisista palveluista aiheutuneita kuluja ei korvata, pankki kirjaa kulut omiin tuloihinsa.

IV Pankin rahoitus

16 artikla. *Yleisvaltuudet.* Artiklassa määrätään miten pankki voi käyttää varojaan. Artiklassa määritellään, että pankki hankkii varansa pääomamarkkinoilta ja se voi ostaa, myydä tai taata arvopapereita, jotka se on laskenut liikkeelle. Pankki voi sijoittaa ja tallettaa varoja, joita se ei tarvitse toiminnoissaan, perustaa ja hallinnoida muiden osapuolten varoja sekä perustaa tytäryhtiöitä.

17 artikla. *Erityisrahastot.* Pankki voi suostua hallinnoimaan erityisrahastoja, joiden tarkoituksena on palvella pankin tavoitteita ja jotka liittyvät pankin toimialaan. Kunkin erityisrahaston hallintokulut laskutetaan kokonaisuudessaan kyseiseltä erityisrahastolta. Pankin hyväksymiä erityisrahastoja voidaan käyttää ehdoilla, jotka vastaavat pankin tavoitteita ja tehtäviä ja tällaisia rahastoja koskevia sopimuksia.

Pankin tulee hyväksyä kunkin erityisrahaston perustamisen, hallinnon ja käytön edellyttämät erityiset ohjeet ja säännöt ja näiden ohjeiden ja sääntöjen on oltava yhdenmukaiset tämän sopimuksen määräysten kanssa, lukuun ottamatta niitä määräyksiä, joita sovelletaan nimenomaan vain pankin varsinaiseen toimintaan. Erityisrahastojen varoista rahoitettujen lainojen tai takausten takaisinmaksut ja osakesijoitusten tuotot kuuluvat erityisrahastolle.

18 artikla. *Nettotulojen käyttäminen ja jakaminen.* Hallintoneuvosto päättää, mikä osa pankin nettotuloista kohdistetaan ylijäämään tai muihin tarkoituksiin ja mikä osa jaetaan mahdollisesti jäsenille, jolloin jako suoritetaan suhteessa kunkin jäsenen omistamien osakkeiden lukumäärään.

19 artikla. *Valuutat.* Jäsenet eivät saa asettaa mitään valuuttoja tai valuuttojen siirtoa koskevia rajoituksia. Mikäli on välttämätöntä arvioida jonkin valuutan arvo toisessa valuutassa tai arvioida jonkin valuutan vaihdettavuus, pankki päättää tällaisesta arvioinnista.

20 artikla. *Pankin vastuiden korvausmuodot.* Artiklassa määrätään miten pankki toimii, jos sen rahoittamista hankkeista koituu tappioita. Pankin varsinaisesta toiminnasta aiheutuvat tappiot veloitetaan ensimmäiseksi luottotappiovarauksista, toiseksi nettotuloista, kolmanneksi perusvarannosta ja jakamattomista voittovaroista, neljänneksi sitomattomasta maksettusta pääomasta ja viimeiseksi sopivasta määrästä vaadittaessa maksettavaa pääomaa.

V Hallinto

21 artikla. Rakenne. Artiklassa määrätään, että pankilla on hallintoneuvosto, johtokunta, pääjohtaja, yksi tai useampia varapääjohtajia sekä muita virkailijoita ja henkilökuntaa tarpeen mukaan.

22 artikla. Hallintoneuvosto: kokoonpano. Jokaisella jäsenellä on yksi jäsen ja yksi varajäsen pankin hallintoneuvostossa. Varajäsen ei saa äänestää muulloin kuin varsinaisen jäsenen poissa ollessa. Hallintoneuvoston jäsenet ja varajäsenet eivät saa jäsenyydestään korvausta pankilta, mutta pankki voi korvata heille kokouksiin osallistumisesta aiheutuneet kohtuulliset kulut.

23 artikla. Hallintoneuvosto: valtuudet. Pankin kaikki valtuudet kuuluvat hallintoneuvostolle. Hallintoneuvosto voi siirtää valtuutensa kokonaan tai osittain johtokunnalle, lukuun ottamatta seuraavia oikeuksia: (i) hyväksyä uusia jäseniä ja määrätä jäseneksi pääsyn ehdoista, (ii) lisätä tai vähentää pankin peruspääomaa, (iii) keskeyttää jäsenyys, (iv) ratkaista johtokunnan sille esittämät, tämän sopimuksen tulkintaa ja soveltamista koskevat asiat, (v) valita pankin johtokunnan jäsenet ja määrätä heille ja johtokunnan varajäsenille korvattavat kulut sekä mahdolliset muut korvaukset, (vi) valita pääjohtaja, keskeyttää pääjohtajan toimikausi tai erottaa pääjohtaja, sekä päättää hänelle maksettavista korvauksista ja muista palvelussuhteen ehdoista, (vii) hyväksyä tilintarkastuskertomuksen tarkistamisen jälkeen pankin tase ja tuloslaskelma, (viii) päättää vararahastoista ja pankin nettovoiton käyttämisestä ja jaosta, (ix) muuttaa tätä sopimusta, (x) päättää pankin toiminnan lopettamisesta ja sen varojen jaosta sekä (xi) käyttää muita sellaisia valtuuksia, jotka tässä sopimuksessa on annettu nimenomaan hallintoneuvostolle. Lopuksi, hallintoneuvosto pidättää kaikki valtuudet päättää asioista, jotka on annettu johtokunnan hoidettavaksi.

24 artikla. Hallintoneuvosto: menettelytavat. Artiklassa määrätään hallintoneuvoston vuosikokouksista ja muista mahdollisista kokouksista, jotka neuvosto mahdollisesti määrää pidettäväksi tai johtokunta kutsuu koolle. Johtokunnan on kutsuttava hallintoneuvosto koolle, mikäli viisi (5) pankin jäsentä sitä vaatii. Hallintoneuvoston kokous on päätösvaltainen, kun enemmistö neuvoston jäsenistä on läsnä, edellyttäen, että tämä enemmistö edustaa vähintään kahta kolmasosaa jäsenten koko äänimäärästä. Hallintoneuvosto voi saada neuvoston äänet jossakin erityiskysymyksessä ilman, että hallintoneuvosto kutsutaan koolle, ja järjestää erityistapauksissa hallintoneuvoston kokouksia sähköisenä. Hallintoneuvosto ja johtokunta voivat saamiensa valtuuksien puitteissa hyväksyä sääntöjä ja määräyksiä ja perustaa tytäryhtiöitä tai muita yhteisöjä, jotka saattavat olla pankin toiminnan kannalta tarpeellisia.

25 artikla. Johtokunta: kokoonpano. Pankin johtokuntaan kuuluu kaksitoista (12) jäsentä, jotka eivät saa olla hallintoneuvoston jäseniä ja joista alueelliset hallintoneuvoston jäsenet valitsevat yhdeksän (9) ja ei-alueellisia hallintoneuvoston jäsenet valitsevat kolme (3) johtokunnan jäsentä. Johtokunnan jäsenet edustavat jäseniä, jotka heidän omat hallintoneuvoston jäsenensä ovat valinneet, ja lisäksi he voivat edustaa myös heille äänensä antaneita jäseniä.

Hallintoneuvosto voi ajoittain arvioida johtokunnan jäsenten lukumäärää tai sen kokoonpanoa, ja muuttaa sitä, jos ehdotusta kannattaa erityinen enemmistö (2/3 hallintoneuvoston jäsenistä ja jotka edustavat vähintään $\frac{3}{4}$ jäsenten koko äänivallasta). Johtokunnan jäsenille

)

määrätään varajäsen. Lisäksi hallintoneuvosto hyväksyy säännöt, joiden perusteella se voi nimittää ylimääräisiä johtokunnan varajäseniä. Varajäsen voi osallistua johtokunnan kokouksiin, mutta hän saa äänestää vain silloin kun hän toimii varsinaisen jäsenen puolesta.

Johtokunnan jäsenten toimikausi on kaksi (2) vuotta ja heidät voidaan valita uudelleen.

Jollei hallintoneuvosto toisin päättä, johtokunnan jäsenet ja varajäsenet eivät saa jäsenyydestään korvausta pankilta, mutta pankki voi korvata heille kokouksiin osallistumisesta aiheutuneet kohtuulliset kulut.

26 artikla. Johtokunta: valtuudet. Artiklassa määrätään johtokunnan toimintavaltuudet. Johtokunta vastaa pankin yleisen toiminnan johtamisesta. Johtokunta (i) valmistelee hallintoneuvostossa käsiteltävät asiat, (ii) laatii pankin politiikat ja vähintään kolmea neljäsosaa jäsenten koko äänivallasta edustamalla enemmistöllä päättää pankin keskeisistä toiminta- ja rahoituspolitiikoista sekä valtuuksien siirtämisestä pääjohtajalle pankin politiikkojen mukaisesti, (iii) päättää pankin 11 artiklan 2 kappaleen mukaisesta toiminnasta ja vähintään kolmea neljäsosaa jäsenten koko äänivallasta edustamalla enemmistöllä päättää asiaan liittyvien valtuuksien siirtämisestä pääjohtajalle, (iv) valvoo pankin johtamista ja toimintaa säännöllisesti ja perustaa tarkoitukseen soveltuvan valvontakäytännön, joka on läpinäkyvyyden, avoimuuden, riippumattomuuden ja vastuullisuuden periaatteiden mukainen (v) hyväksyy pankin strategian, vuosisuunnitelman ja talousarvion, (vi) nimittää tarpeelliseksi katsomansa valiokunnat ja (vii) toimittaa kunkin tilivuoden tilintarkastetun tilinpäätöksen hallintoneuvoston hyväksyttäväksi.

27 artikla. Johtokunnan menettelytavat. Johtokunta kokoontuu niin usein kuin pankin toiminta vaatii. Johtokunnalla ei työskentele pysyvästi pankin tiloissa, jollei hallintoneuvosto erityisellä enemmistöllä (2/3 hallintoneuvoston jäsenistä ja jotka edustavat vähintään ¾ jäsenten koko äänivallasta) toisin päättä. Puheenjohtaja kutsuu johtokunnan koolle, mikäli kolme (3) jäsentä sitä vaatii. Kokous voidaan pitää sähköisesti tai asiasta voidaan äänestää ilman kokousta.

Johtokunnan kokous on päätösvaltainen, kun jäsenten enemmistö on läsnä, edellyttäen, että tämä enemmistö edustaa vähintään kahta kolmasosaa jäsenten koko äänimäärästä.

Hallintoneuvosto hyväksyy säännöt, joiden nojalla jäsen voi, mikäli johtokunnassa ei ole sen omaa kansalaista, lähettää johtokunnan kokoukseen edustajansa ilman äänioikeutta silloin, kun se käsittelee kyseistä jäsentä erityisesti koskettavaa asiaa.

28 artikla. Äänestys. Artiklassa määrätään äänestyskäytännöistä hallintoneuvostossa. Kunkin jäsenen äänivalta koostuu jäsenelle kuuluvista perusäänistä, osakeomistukseen perustuvista äänistä sekä perustajajäsenten kohdalla perustajajäsenen äänistä. Hallintoneuvostossa äänestettäessä on jokaisella hallintoneuvoston jäsenellä oikeus käyttää edustamansa jäsenen ääniä. Hallintoneuvostossa käsiteltävät asiat ratkaistaan pääsääntöisesti annettujen äänten enemmistöllä. Erityisellä määräenemmistöllä tarkoitetaan sitä, että ehdotuksen läpimenoa tarvitaan jäsenistä kahden kolmasosan kannatus ja lisäksi ehdotusta kannattavien jäsenten on edustettava vähintään kolmea neljäsosaa jäsenten koko äänivallasta. Erityisellä enemmistöllä tarkoitetaan tilannetta, jossa ehdotusta kannattaa yli puolet hallintoneuvoston jäsenistä ja jotka edustavat vähintään ½ jäsenten koko äänivallasta.

Johtokunnan äänestäessä jäsen voi käyttää sen äänimäärän, johon johtokunnan jäsenen valitsemat hallintoneuvoston jäsenet ovat oikeutettuja. Johtokunnan jäsen, joka edustaa useam-

)

paa kuin yhtä jäsentä, voi antaa äänet erikseen. Yleensä johtokunnassa ehdotuksen hyväksymiseen riittää yksinkertainen äänten enemmistö.

29 artikla. Pääjohtaja. Artiklassa määrätään miten pankin pääjohtaja valitaan. Hallintoneuvosto valitsee pääjohtajan. Pääjohtajan toimikausi on viisi (5) vuotta ja hänen on oltava alueellisen jäsenvaltion kansalainen. Pääjohtaja voidaan valita uudelleen yhden kerran. Pääjohtaja toimii johtokunnan puheenjohtajana.

30 artikla. Pankin toimihenkilöt. Johtokunta valitsee pääjohtajan suosituksesta avoimella ja ansioihin perustuvalla prosessilla pankille yhden tai useamman varapääjohtajan. Johtokunta päättää varapääjohtajan toimikauden pituudesta sekä tämän valtuuksista ja tehtävistä pankin hallinnossa. Pääjohtajan ollessa poissa tai esteellinen varapääjohtaja hoitaa hänen tehtäviään pääjohtajan valtuuksin.

Pääjohtaja vastaa virkamiesten ja muun henkilökunnan tehtävien järjestämisestä sekä henkilöstön nimitykseen tai erottamiseen liittyvistä asioista. Pääjohtajan tekemien nimitysten tulee perustua ansioihin. Lisäksi valinnoissa tulee kiinnittää samalla asianmukaista huomiota siihen, että valinta kohdistuu maantieteellisesti mahdollisimman kattavasti pankin jäsenmaitiin.

31 artikla. Pankin kansainvälinen luonne. Pankin henkilökunta ei saa tehdä päätöksiä poliittisin perustein, vaan huomioiden ainoastaan taloudelliset näkökohdat ja pankin henkilökunta on vastuussa toimistaan pankille eivätkä millekään muulle viranomaiselle.

VI Yleiset määräykset

32 artikla. Toimipaikat. Pankin pääkonttori sijaitsee Pekingissä Kiinan kansantasavallassa ja pankki voi perustaa toimistoja tai konttoreita myös muualle.

33 artikla. Talletuspaikat ja yhteydenpito. Jokainen jäsen määrää sopivan virallisen elimen, johon pankki voi olla yhteydessä tätä sopimusta koskevissa asioissa sekä osoittaa talletuspaikan, johon pankki voi tallettaa hallussaan olevan asianomaisen jäsenen valuutan sekä pankin muita varoja. Pankki voi säilyttää varojaan johtokunnan määrittämissä talletuspaikoissa

34 artikla. Raportit ja tiedotustoiminta. Pankin työkieli on englanti, ja pankki nojaa kaikissa päätöksissään sopimuksen englanninkieliseen tekstiin. Jäsenet toimittavat pankille sellaista tietoa, jota pankki voi näiltä kohtuudella vaatia helpottaakseen tehtäviensä suorittamista.

Pankin on toimitettava jäsenilleen ja julkaistava vuosikertomus, joka sisältää tilintarkastetun tilinpäätöksen. Pankin on lisäksi neljännesvuosittain toimitettava jäsenille yhteenveto pankin taloudellisesta asemasta sekä tuloslaskelma, josta ilmenee sen toiminnan tulos.

Pankilla on oltava toimintansa avoimuuden ja läpinäkyvyyden edellyttämä tiedonantopoliitiikka.

35 artikla. Yhteistyö jäsenten ja kansainvälisten järjestöjen kanssa. Pankki tekee tiivistä yhteistyötä ja tämän sopimuksen puitteissa solmia sopimuksia kaikkien jäsentensä, muiden kansainvälisten rahoituslaitosten sekä alueen tai pankin toiminta-alueiden taloudellista kehitystä edistävien kansainvälisten järjestöjen kanssa.

36 artikla. *Viittaukset.* Artiklassa määrätään sopimuksessa käytettävistä viittauksista.

VII Jäsenyydestä eroaminen ja jäsenyyden keskeyttäminen

37 artikla. *Jäsenyydestä eroaminen.* Jäsen voi erota pankin jäsenyydestä milloin tahansa toimittamalla asiaa koskevan kirjallisen ilmoituksen pankin pääkonttoriin. Eroava jäsen on edelleen pankille vastuussa välittömistä sitoumuksistaan ja takaussitoumuksistaan, joista se oli vastuussa eroamisilmoituksen toimittamispäivänä. Eroamisen tultua lopullisesti voimaan jäsenelle ei aiheudu enää mitään vastuita toimista, joihin pankki ryhtyi eroamisilmoituksen vastaanottamispäivän jälkeen.

38 artikla. *Jäsenyyden keskeyttäminen.* Jos jäsen jättää täyttämättä jonkun sitoumuksistaan pankille, jäsenyys voidaan keskeyttää. Päätös vaatii hallintoneuvoston päätöksen erityisellä enemmistöllä (2/3 hallintoneuvoston jäsenistä ja jotka edustavat vähintään $\frac{3}{4}$ jäsenten koko äänivallasta).

39 artikla. *Tilien selvittäminen.* Artiklassa määrätään miten tilit selvitetään jäsenyyden päättyessä. Kun valtio lakkaa olemasta jäsen, pankin tulee järjestää kyseisen valtion hallussa olevien osakkeiden takaisinlunastus. Osakkeiden takaisinostohinta on pankin kirjanpidon osoittama arvo jäsenyyden lakkaamispäivänä.

VIII Pankin toiminnan keskeyttäminen ja lopettaminen

40 artikla. *Toiminnan tilapäinen keskeyttäminen.* Odottamattomien tapausten sattuessa johtokunta voi tilapäisesti keskeyttää uusien lainojen, takausten, osakesijoitusten ja muun rahoituksen myöntämisen, kunnes hallintoneuvostolle on tarjoutunut tilaisuus tutkia asiaa ja päättää jatkotoimista.

41 artikla. *Toiminnan lopettaminen.* Toiminnan lopettaminen vaatii hallintoneuvoston päätöksen erityisellä enemmistöllä (2/3 hallintoneuvoston jäsenistä ja jotka edustavat vähintään $\frac{3}{4}$ jäsenten koko äänivallasta). Toiminnan päättyttyä pankin tulee viipymättä lopettaa kaikki liiketoimensa. Varojen muuttaminen rahaksi sekä varojen suojelu ja säilyttäminen on liiketoiminnan lopettamisen jälkeen kuitenkin sallittua.

42 artikla. *Jäsenten velvoitteet ja saatavien suorittaminen.* Pankin lopettaessa toimintansa kaikkien jäsenten velvoitteet pankkiin nähden pysyvät voimassa, kunnes kaikki velkojien saatavat, mukaan lukien vaadittaessa maksettavat saatavat, on suoritettu. Ennen kuin mitään maksuja suoritetaan velkojille, joilla on suoria saatavia, johtokunnan tulee ryhtyä tarpeelliseksi katsomiinsa järjestelyihin varmistaakseen saatavien pro rata -jakautumisen niiden kesken, joilla on välittömiä ja vaadittaessa maksettavia saatavia.

43 artikla. *Omaisuuksien jako.* Pankin jäsenille ei niiden pääomamerkintöjen perusteella jaeta mitään ennen kuin pankki on suoriutunut kaikista velvoitteistaan velkojiaan kohtaan ja hallintoneuvosto on päättänyt suorittaa jaon erityisellä enemmistöllä (2/3 hallintoneuvoston jäsenistä ja jotka edustavat vähintään $\frac{3}{4}$ jäsenten koko äänivallasta). Pankin varat jaetaan jäsenille suhteessa kunkin jäsenen hallussa olevaan osakepääomaan, ja jako suoritetaan sellaisena ajankohtana ja sellaisten ehtojen vallitessa, mitä pankki pitää kohtuullisena ja oikeudenmukaisena.

IX Oikeusasema, koskemattomuus, erioikeudet ja vapaudet

44 artikla. *Luvun tarkoitus.* Pankki voi saavuttaa tavoitteensa ja täyttää sille uskotut tehtävät vain, jos sille myönnetään luvussa esitetyt oikeusasema, koskemattomuus, erioikeudet ja vapautukset jokaisen jäsenvaltion alueella.

45 artikla. *Oikeusasema.* Pankki on täysivaltainen oikeushenkilö ja sillä on erityisesti täysi laillinen oikeus: tehdä sopimuksia, hankkia ja luovuttaa kiinteää ja irtainta omaisuutta, ryhtyä oikeustoimiin sekä ryhtyä muihin toimiin, jotka ovat tarpeen tai hyödyllisiä pankin tavoitteen ja toiminnan kannalta.

46 artikla. *Koskemattomuus oikeudenkäyntiin nähden.* Pankilla on koskemattomuus kaikkia oikeustoimia vastaan lukuun ottamatta tapauksia, jotka liittyvät sen käyttämiin valtuuksiin hankkia varoja, antaa takauksia sitoumuksiin sekä ostaa, myydä tai merkitä arvopapereita. Tällöin oikeudellisiin toimiin pankkia vastaan voidaan ryhtyä vain sellaisessa oikeusistuimessa, jolla on lainkäyttövalta sellaisen jäsenen alueella, jossa pankilla on toimisto, jonne se on nimennyt edustajan ottamaan vastaan virallisia asiakirjoja tai haasteita, tai jossa se on laskenut liikkeelle tai taannut arvopapereita.

Pankin jäsenet voivat turvautua tässä sopimuksessa, pankin yhtiöjärjestyksessä ja muissa määräyksissä tai pankin kanssa tehdyissä sopimuksissa mainittuihin erityisiin menettelyihin pankin ja sen jäsenten välisten ristiriitojen ratkaisemiseksi.

Pankin omaisuus ja varat on vapautettu kaikenlaisesta takavarikoinnista, haltuunotosta tai ulosotosta niin kauan kuin pankkia vastaan ei ole olemassa lainvoimaista oikeuden päätöstä.

47 artikla. *Varojen ja arkistojen koskemattomuus.* Pankin omaisuus ja varat on vapautettu kaikesta etsinnästä, takavarikosta, valtiolle menetetyksi julistamisesta, pakkolunastuksesta tai mistä tahansa muunlaisesta toimeenpano- tai lainsäädäntötoimeen perustuvasta ulosmittauksesta. Pankin arkisto sekä yleensä kaikki sille kuuluvat tai sen hallussa olevat asiakirjat ovat loukkaamattomia.

48 artikla. *Varojen rajoitussuoja.* Siinä määrin kuin on tarpeen pankin tavoitteiden ja tehtävien täyttymisen kannalta ja jotta tämän sopimuksen määräykset tulisivat huomioon otetuiksi, kaikki pankin omaisuus ja varat on vapautettu kaikenlaisista rajoituksista, määräyksistä, tarkastuksista ja maksuvelvoitteiden keskeyttämisistä.

49 artikla. *Viestintäyhteyksien erioikeudet.* Kunkin jäsenen on myönnettävä pankin virallisille viestintäyhteyksille sama kohtelu, jonka se myöntää muiden jäsenten virallisille viestintäyhteyksille.

50 artikla. *Virkamiesten ja toimihenkilöiden erioikeudet ja koskemattomuus.* Pankin virkamiehillä ja toimihenkilöillä on vapautus lainkäytöstä heidän suorittaessaan pankin määräämiä tehtäviä ja, ellei pankki kumoa tätä koskemattomuutta, he nauttivat loukkaamattomuutta kaikkiin asiapapereihinsa ja asiakirjoihinsa nähden. Silloin kun he eivät ole toimipaikkansa kansalaisia, he kaikki nauttivat yhtäläisiä vapautuksia maahantulorajoituksista, ulkomaalaisten rekisteröintimääräyksistä, asevelvollisuudesta sekä valuuttamääräyksiä ja matkustamista koskevista helpotuksista.

51 artikla. *Verovapaus.* Pankin varat, omaisuus ja tulot sekä sen, että tämän sopimuksen mukainen toiminta ja liiketoimet ovat vapaat kaikista veroista ja tullimaksuista. Palkoista,

)

palkkioista ja kulukorvauksista, joita pankki maksaa henkilöstölleen, ei pidätetä veroja, pait-si jos jäsen ratifioimis- tai hyväksymiskirjansa tallettamisen yhteydessä ilmoittaa pidättävän-sä tämän oikeuden itsellään.

Pankin takaamat ja antamat sitoumukset ja arvopaperit, niistä maksetut osingot ja korot mu-kaan luettuina, ovat verovapaita riippumatta siitä, kenen hallussa ne ovat, jos (i) verotus saattaisi nämä sitoumukset tai arvopaperit huonompaan asemaan vain sen tähden, että ne ovat pankin takaamat; tai (ii) jos verotuksen ainoana oikeudellisena perustana on pankin jonkin toimiston tai liikepaikan sijainti.

Tullien määrääminen kuuluu unionin yksinomaiseen toimivaltaan. Tullittomuudesta sääde-tään unionin tullittomuusasetuksessa N:o 1186/2009, jonka 128 artiklan 1 kohdan mukaan asetuksen 33 artiklan mukaan asetuksen säännökset eivät kuitenkaan estä jäsenvaltioita myöntämästä tavanomaisesti myönnettäviin erioikeuksiin kuuluvaa tullittomuutta kansain-välisten sopimusten nojalla, kun sopimuspuolena on kolmas maa tai kansainvälinen järjestö. Tullittomuudesta on Suomessa laintasoisia säännöksiä tullilaissa (1466/1994).

52 artikla. *Erioikeuksista ja vapautuksista luopuminen.* Artiklassa määrätään, että pankki voi harkintansa mukaan luopua sille myönnettyistä koskemattomuudesta, erioikeuksista ja vapautuksista, jos se katsoo tämän olevan pankin edun mukaista.

X Muutokset, tulkinta ja välimiesmenettely

53 artikla. *Muutokset.* Tämän sopimuksen muuttamiseen vaaditaan päätös, jota kannattaa hallintoneuvoston erityinen enemmistö (2/3 hallintoneuvoston jäsenistä ja jotka edustavat vähintään ¾ jäsenten koko äänivallasta).

Seuraaviin muutoksiin vaaditaan kuitenkin hallintoneuvoston yksimielinen suostumus: (i) oikeus erota pankin jäsenyydestä; (ii) tämän sopimuksen 7 artiklan 3 ja 4 kappaleiden mää-räykset vastuuvollisuuden rajoituksista; ja (iii) tämän sopimuksen 5 artiklan 3 kappaleen mukainen pääomaosakkeiden osto-oikeus.

Tämän sopimuksen muuttamista koskevista ehdotuksista tiedotetaan hallintoneuvoston pu-heenjohtajalle, joka esittelee ehdotuksen johtokunnalle. Kun muutos on hyväksytty, pankki vahvistaa sen lähettämällä kaikille jäsenille virallisen ilmoituksen asiasta. Muutokset tulevat voimaan kaikkien jäsenten osalta kolmen (3) kuukauden kuluttua siitä, kun asiasta on viralli-sesti ilmoitettu, jollei hallintoneuvosto toisin määrää.

54 artikla. *Tulkinta.* Tämän sopimuksen tulkintaa tai soveltamista koskevat kysymykset jä-senen ja pankin välillä tai jäsenten välillä tulee jättää johtokunnan päätettäväksi. Jos jäsenel-lä, jota kysymys nimenomaan koskee, ei ole johtokunnassa kansallisuuteensa kuuluvaa joh-tokunnan jäsentä, sillä on oikeus välittömään edustukseen silloin kun asiaa käsitellään joh-tokunnan kokouksessa. Jäsenen edustajalla ei ole kuitenkaan äänioikeutta. Hallintoneuvosto antaa tällaista edustus-oikeutta koskevat määräykset. Jos johtokunta on ratkaissut asian, mikä tahansa jäsen voi vaatia asian viemistä hallintoneuvostoon, jonka päätös on lopullinen.

55 artikla. *Välimiesmenettely.* Mikäli pankin ja siitä eronneen jäsenvaltion tai pankin ja sen jäsenen välillä syntyy pankin toiminnan lakkauttamista koskevan päätöksen jälkeen erimieli-syys, se tulee antaa kolmen välimiehen muodostaman välimiesoikeuden ratkaistavaksi. Pankki nimeää yhden välimiehen, erimielisyyden osapuolena oleva jäsenvaltio toisen ja ell-eivät osapuolet toisin päättää, kolmannen nimeää Kansainvälisen tuomioistuimen presidentti

)

tai muu hallintoneuvoston säännöissään mahdollisesti määräämä viranomainen. Päätös voidaan tehdä välimiesten yksinkertaisella äänten enemmistöllä ja se on lopullinen ja osapuolia sitova. Kolmannella välimiehellä on täydet valtuudet ratkaista kaikki menettelytapaan liittyvät kysymykset, mikäli niistä syntyy osapuolten välillä erimielisyyksiä.

56 artikla. *Hyväksymisen antaminen.* Mikäli johonkin pankin toimenpiteeseen, tarvitaan jäsenen hyväksyminen, se katsotaan annetuksi, ellei jäsen esitä pankin mahdollisesti asettamana määrääjän sisällä vastalauseita. Tämä ei kuitenkaan koske tämän sopimuksen muuttamista koskevia säädöksiä 53 artiklassa.

XI Loppumääräykset

57 artikla. *Allekirjoittaminen ja tallettaminen.* Sopimus talletetaan Kiinan kansantasavallan hallituksen huostaan (jäljempänä "tallettaja") ja sopimus on avoinna allekirjoittamista varten 31 päivään joulukuuta 2015 saakka tämän sopimuksen A-liitteessä lueteltujen valtioiden hallituksille. Tallettaja toimittaa oikeaksi todistetut jäljennökset tästä sopimuksesta kaikille allekirjoittajille ja muille maille, joista tulee pankin jäseniä.

58 artikla. *Ratifiointi ja hyväksyminen.* Ratifioimis- tai hyväksymiskirjat tulee antaa tallettajan huostaan viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2016 tai jos tästä on tarve poiketa, päätökseen tarvitaan hallintoneuvoston erityinen enemmistö (2/3 hallintoneuvoston jäsenistä ja jotka edustavat vähintään $\frac{3}{4}$ jäsenten koko äänivallasta).

59 artikla. *Voimaantulo.* Tämä sopimus tulee voimaan sen jälkeen, kun vähintään kymmenen (10) allekirjoittajaa, joiden osakemerkinnät ovat yhteensä vähintään viisikymmentä (50) prosenttia tämän sopimuksen A-liitteessä esitetyistä kaikista merkinnöistä, ovat tallettaneet ratifioimis- tai hyväksymiskirjansa.

60 artikla. *Ensimmäinen kokous ja toiminnan aloittaminen.* Välittömästi sen jälkeen, kun tämä sopimus tulee voimaan, kaikkien jäsenten tulee nimetä yksi hallintoneuvoston jäsen, ja tallettajan tulee kutsua hallintoneuvoston ensimmäinen kokous koolle. Artiklassa määrätään, että ensimmäisessä kokouksessa hallintoneuvosto valitsee pääjohtajan ja valitsee pankille johtokunnan jäsenet. Hallintoneuvosto saattaa halutessaan päättää, että se valitsee ensimmäiselle, kahta vuotta lyhyemmälle kaudelle vähemmän johtokunnan jäseniä, ottaen huomioon jäsenten lukumäärän ja allekirjoittajat, jotka eivät ole vielä tulleet jäseniksi

Pankin tulee suorittaa tarpeelliset järjestelyt pankin toiminnan alkamispäivän määrittämiseksi sekä pankin toiminnan alkamisen valmistelemiseksi. Lisäksi pankin tulee ilmoittaa jäsenilleen toimintansa alkamispäivämäärästä.

Liite A ja liite B ovat osa sopimusta. A-liitteessä määrätään, kuinka pankin peruspääoman ensimmäinen merkintä 57 ja 58 artiklojen nojalla mahdollisesti jäseniksi tulevien osalta suoritetaan. Jäsenet on jaettu kahteen ryhmään: A) Alueelliset jäsenet ja B) Ei-alueelliset jäsenet, johon myös Suomi sisältyy. B-liitteessä määrätään, kuinka hallintoneuvoston jäsenten suorittama johtokunnan jäsenten vaali suoritetaan alueellisten jäsenten ja ei-alueellisten jäsenten toimesta.

Sopimuksen määräykset eivät edellytä muutoksia Suomen lainsäädäntöön.

2. Lakiehdotuksen perustelut

1 § Lain 1 § sisältää säännöksen, jolla saatetaan voimaan perustamissopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset.

2§ Voimaansaattamisesta säädetään valtioneuvoston asetuksella. Laki on tarkoitus saattaa voimaan samanaikaisesti kun perustamissopimus tulee Suomen osalta voimaan.

3 Voimaantulo

AIIB-sopimuksen 59 artiklan mukaan sopimus tulee voimaan sen jälkeen, kun vähintään kymmenen allekirjoittajaa, joiden osakemerkinnät ovat vähintään viisikymmentä prosenttia sopimuksen A-liitteessä esitetyistä kaikista merkinnöistä, ovat tallettaneet ratifioimis- ja hyväksymiskirjansa. Jos Suomi tallettaa hyväksymiskirjansa tämän ajankohdan jälkeen, tulee sopimus Suomen osalta kansainvälisesti voimaan sinä päivänä jolloin se tallettaa hyväksymiskirjansa.

Sopimuksen voimaansaattamislaki ehdotetaan tulevaksi voimaan ja sopimuksen muut kuin lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset saatettavaksi voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana samanaikaisesti, kun sopimus tulee voimaan.

Sopimuksen voimaansaattaminen ei edellytä Ahvenanmaan maakuntapäivien suostumusta. Sopimuksessa on kyse kansainvälisiä rahoituslaitoksia koskevista asioista, jotka ovat valtakunnan lainsäädäntövaltaan kuuluvia kysymyksiä. Sopimus ei sisällä julkisen talouden yksittäisiin yksiköihin kohdistuvia velvollisuuksia.

4 Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus ja käsittelyjärjestys:

4.1 Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus

AIIB-sopimus on oikeudelliselta muodoltaan tavanomainen kansainvälinen sopimus. Perustuslain 94 §:n 1 momentin mukaan eduskunta hyväksyy sellaiset valtiosopimukset ja muut kansainväliset velvoitteet, jotka sisältävät lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä tai ovat muutoin merkitykseltään huomattavia taikka vaativat perustuslain mukaan muusta syystä eduskunnan suostumuksen.

Perustuslain 95 §:n 1 momentin mukaan valtiosopimuksen ja muun kansainvälisen velvoitteen lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset saatetaan voimaan lailla. Muilta osin kansainväliset velvoitteet saatetaan voimaan tasavallan presidentin antamalla asetuksella. Perustuslain 95 §:n 3 momentin mukaan laissa kansainvälisen velvoitteen voimaansaattamisesta voidaan säätää, että sen voimaantulosta säädetään asetuksella.

Perustuslakivaliokunnan tulkintakäytännön mukaan eduskunnan hyväksymistoimivalta kattaa kaikki aineelliselta luonteeltaan lain alaan kuuluvat kansainvälisen velvoitteen määräykset. Määräykset luetaan kuuluviksi lainsäädännön alaan, jos (1) määräys koskee jonkin pe-

)

rustuslaissa turvatus perusoikeuden käyttämistä tai rajoittamista, (2) määräys muutoin koskee yksilön oikeuksien tai velvollisuuksien perusteita, (3) määräyksen tarkoittamasta asiasta on perustuslain mukaan säädettävä lailla, (4) määräyksen tarkoittamasta asiasta on voimassa lain säännöksiä tai (5) jos määräyksen tarkoittamasta asiasta on Suomessa vallitsevan käsityksen mukaan säädettävä lailla. Kysymykseen ei vaikuta, onko jokin määräys ristiriidassa vai sopusoinnussa Suomessa lailla annetun säännöksen kanssa (PeVL 11/2000 vp, PeVL 12/2000 vp ja PeVL 45/2000 vp).

Perustamissopimuksen 3 artikla sisältää määräyksiä AIIB:n jäsenyydestä. Sopimuksen 4-7 artikla sisältää määräykset pankin peruspääomasta, osakkeiden merkinnästä, merkittyjen osakkeiden maksamisesta ja osakkeisiin liittyvistä ehdoista. 5 artiklan 3 kappaleen mukaan hallintoneuvosto voi tietyin edellytyksin lisätä jäsenen merkintäosuutta. Artiklan 4 kappaleen mukaan hallintoneuvosto tarkistaa pankin osakepääoman vähintään viiden vuoden välein. Mikäli pääomaa lisätään, jokaisella jäsenellä on oltava kohtuullinen mahdollisuus lisämerkintään hallintoneuvoston määräämin yhtäläisin ehdoin. Jäsenillä ei ole merkintäpakkoa lisätyn pääoman osalta. 7 artiklassa on määräykset osakkeisiin liittyvistä ehdoista. Artiklan mukaan jäsenten ensimmäinen osakemerkintä tapahtuu nimellisarvoon. Myös muut osakkeet annetaan merkittäväksi nimellisarvoonsa ellei hallintoneuvoston 28 artiklan mukainen erityinen enemmistö päättä antaa niitä merkittäväksi erityisolosuhteissa muilla ehdoilla. Osakkeita ei saa antaa vakuudeksi tai rasittaa millään tavoin, eivätkä ne ole siirrettävissä muille kuin pankille. Jäsenten vastuuvollisuus osakkeista rajoittuu antihinnan maksamattomaan osaan eivätkä ne ole jäsenyytensä perusteella vastuussa pankin sitoumuksista. Tällaiset määräykset koskevat asioita, joista Suomessa säädetään lailla, ja siksi ne rinnastuvat lainsäädännön alaan kuuluviin määräyksiin. Sopimuksen 8 artikla sisältää varsinaisia pääomavaroja koskevat määritelmät. Myös nämä kuuluvat Suomessa lainsäädännön alaan, jos ne vaikuttavat lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten tulkintaan.

Perustamissopimuksen III luku sisältää määräykset pankin toiminnasta. Sopimuksen 9 artiklassa määrätään pankin toiminnasta ja sen pääomavarojen ja erityisvarojen käytöstä. Artiklan 3 kappaleen mukaan pankin pääomavaroja ei saa rasittaa erityistoimista aiheutuvilla tapioilla tai velvoitteilla. Sopimuksen 11 artikla sisältää määräykset pankin myöntämien lainojen saajista ja toimintamuodoista. Sopimuksen 12 artiklassa määrätään pankin varsinaista toimintaa koskevista rajoituksista ja 13 artiklassa pankin toiminnassa noudettavista periaatteista. Sopimuksen 14 artiklassa on määräykset pankin antamien lainojen ja takausten ehdoista. Tällaiset määräykset asettavat sellaisia velvoitteita ja rajoituksia pankille, joista Suomessa olisi säädettävä lailla, jollei asioita jätettäisi asianomaisen yhtiön sisäisillä määräyksillä järjestettäväksi.

Perustamissopimuksen IV luku sisältää pankin rahoitusta koskevat määräykset. Sopimuksen 16 artiklan 9 kohdan mukaan pankki voi käyttää myös muita sellaisia valtuuksia ja hyväksyä sellaisia ohjeita ja sääntöjä, jotka saattavat olla tarpeellisia ja sopivia sen tavoitteiden ja tehtävien edistämiseksi perustamissopimuksen määräysten mukaisesti. Tämän valtuutussäännöksen nojalla hyväksyttäneen esimerkiksi tarkemmat säännöt tilintarkastuksesta ja tilinpäätöksestä, joihin viitataan sopimuksen 23 artiklan 2 kappaleen vii-kohdassa ja 26 artiklan vii-alakohdassa. Nämä kysymykset kuuluvat lainsäädännön alaan, koska Suomessa tilintarkastuksesta säädetään kirjanpitolaissa (1336/1997) ja tilintarkastuslaissa (459/2007). Hallituksen näkemyksen mukaan kysymys on sellaisesta norminasettamisvallan siirrosta, joka on merkityksellinen valtion täysivaltaisuuden kannalta, ja kuuluu siksi lainsäädännön alaan.

)

Sopimuksen 17 artiklan mukaan pankki voi myös hallinnoida erityisrahastoja. Sopimuksen 18 artikla sisältää määräykset pankin nettotulojen käyttämisestä ja jakamisesta ylijäämään ja muihin tarkoituksiin ja jäsenille. Sopimuksen 19 artiklaan sisältyy valuuttojen rajoitusten kieltö. Sopimuksen 20 artiklassa on määräykset pankin vastuiden korvausmuodoista ja tappioiden kattamisjärjestyksestä. Myös nämä määräykset rinnastuvat Suomessa lain tasolla säänneltäviin asioihin, ja kuulunevat täten Suomessa lainsäädännön alaan.

Perustamissopimuksen 37–39 artikla sisältää määräykset AIIB:n jäsenyydestä eroamisesta ja jäsenyyden keskeyttämisestä sekä näistä seuraavasta tilien selvittämisestä. Sopimuksen VIII luku sisältää määräykset pankin toiminnan keskeyttämisestä ja lopettamisesta. Pankin toiminnan voi lopettaa hallintoneuvoston määränemistöpäätöksellä. Sopimuksen 42 artikla sisältää määräykset jäsenten velvoitteista ja saatavien suorittamisesta tällaisessa tilanteessa, ja 43 artiklat pankin lopettamisesta aiheutuvasta omaisuuden jaosta. Pankin jäsenen oikeusaseman kannalta keskeiset määräykset kuuluvat lainsäädännön alaan.

Perustamissopimuksen 45 artiklassa määrätään pankin oikeusasemasta. Artiklan mukaan pankki on täysivaltainen oikeushenkilö, jolla on erityisesti oikeus tehdä sopimuksia, hankkia ja luovuttaa kiinteää omaisuutta, ryhtyä oikeustoimiin ja muihin toimiin, jotka ovat tarpeen tai hyödyllisiä sen tavoitteen ja toiminnan kannalta. Sopimuksen 16 artiklassa on määräykset pankin valtuuksista esimerkiksi hankkia pääomia, ostaa ja myydä arvopapereita, taata ja välittää arvopapereita sekä sijoittaa tai tallettaa arvopapereita. Pankki voi myös perustaa ja hallinnoida rahastoja sekä perustaa tytäryhtiöitä. Kyseiset määräykset tarkentavat sitä, mihin toimiin pankki voi perustamissopimuksen 45 artiklaan pohjautuvan oikeushenkilöllisyytensä nojalla ryhtyä. Perustuslakivaliokunnan tulkintakäytännön mukaan oikeushenkilöllisyydestä ja siihen liittyvästä oikeuskelpoisuudesta ja oikeudellisesta toimintakyvystä säädetään Suomessa lailla (PeVL 38/2000 vp).

Perustamissopimuksen 46 artiklassa määrätään pankin koskemattomuudesta oikeustoimia vastaan. Artiklan 2 kappaleen mukaan oikeustoimiin pankkia vastaan ei voi ryhtyä sen jäsen, joiden tulee soveltaa vain perussopimuksessa ja siihen nojautuvissa määräyksissä mainittuja erityisiä menettelyjä pankin ja sen jäsenten välisten ristiriitojen ratkaisemiseksi. Artiklan määräykset kuuluvat lainsäädännön alaan ja vaativat eduskunnan hyväksynnän.

Sopimuksen 47 artiklan 1 kappaleen mukaan pankin omaisuus ovat kaikissa tilanteissa vapautettu etsinnästä, takavarikosta, valtiolle menetetyksi julistamisesta, pakkolunastuksesta tai mistä tahansa muunlaisesta toimeenpano- tai lainsäädäntötoimeen perustuvasta ulosmittauksesta. Artiklan 2 kappaleen mukaan pankin arkisto ja sen asiakirjat ovat loukkaamattomia. Perussopimuksen 48 artikla sisältää määräykset pankin omaisuuden ja varojen vapauttamisesta kaikenlaisista määräyksistä, tarkastuksista ja maksuajan pidennyksistä. Määräys rajoittaa tuomioistuimen ja muiden viranomaisten toimivaltaa, josta säädetään Suomessa lailla. Sopimuksen 49 artikla sisältää määräykset pankin virallisten viestintäyhteyksien erioikeuksista. Takavarikoinnin ja paikkaan kohdistuvan etsinnän edellytyksistä säädetään Suomessa lailla. Määräykset rajoittavat lisäksi sekä poliisiviranomaisen että tuomioistuimen toimivaltaa, josta säädetään Suomessa lailla. Määräykset kuuluvat lainsäädännön alaan.

50 artiklassa määrätään pankin virkamiesten ja toimihenkilöiden erioikeuksista ja koskemattomuudesta. Perustuslakivaliokunnan tulkintakäytännön mukaan määräykset kansainvälisen järjestön samoin kun sen kansallisten edustajien ja kansainvälisen henkilöstön erioikeuksista

)

ja vapauksista kuuluvat lainsäädännön alaan ja vaativat tämän johdosta eduskunnan hyväksynnän.

Perussopimuksen 51 artiklassa määrätään pankin varoja, omaisuutta ja tuloja sekä toimintaa ja liiketoimia koskevasta verovapaudesta. Pankki ei myöskään maksa, pidätä tai kerää veroja tai tulleja. Artiklan 2 kappaleen mukaan pankin maksamista palkoista, palkkioista ja kulkukorvauksista ei pidätetä veroja, ellei jäsen ratifioimis- tai hyväksymiskirjansa tallettamisen yhteydessä ilmoita pidättävänsä oikeuden verottaa pankin kyseisen jäsenen asukkaille tai kansalaisille maksamia palkkoja ja palkkioita. Artiklan 3 ja 4 kappaleessa määrätään pankin antamien ja takaamien sitoumusten ja arvopaperien verovapaudesta. Valtion veroista säädetään perustuslain 81 §:n 1 momentin mukaan lailla. Verovapauksia ja tullittomuutta koskevat määräykset kuuluvat lainsäädännön alaan ja vaativat eduskunnan hyväksynnän.

Sopimuksen 52 artikla sisältää määräykset pankin erioikeuksista ja vapautuksista luopumisesta. Myös nämä määräykset kuuluvat lainsäädännön alaan.

Sopimuksen 53 artikla sisältää määräykset sopimuksen muuttamismenettelyistä. Määräyksillä on merkitystä täysvaltaisuuden kannalta ja ne ovat siksi Suomessa lainsäädännön alaan kuuluvia.

Perustamissopimuksen 54 artikla sisältää määräykset sopimuksen tulkinnasta. Tulkintaa ja soveltamista koskevat kysymykset ratkaisee pankin johtokunta. Määräykset, joka välillisesti vaikuttavat lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten tulkintaan ja soveltamiseen, kuuluu perustuslakivaliokunnan käytännön mukaan itsekin lainsäädännön alaan (PeVL 6/2001 vp). Sopimuksen 55 artikla sisältää määräykset välimiesmenettelystä, jota sovelletaan pankin ja siitä eronneen jäsenvaltion tai jäsenen välille pankin toiminnan lakkauttamisesta. Nämä kysymykset annetaan kolmen välimiehen muodostaman välimiesoikeuden ratkaistavaksi. Sitova riitojenratkaisu, joka voi vaikuttaa siihen, miten Suomessa laintasoisena säänneltyä asiaa koskevaa määräystä on sovellettava, kuuluu lainsäädännön alaan (ks. PeVL 1/2011 vp ja PeVL 31/2001 vp).

AIIB:n perustamissopimus sisältää täten lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä ja edellyttää perustuslain 94 §:n mukaisesti eduskunnan suostumusta.

Muusta syystä eduskunnan hyväksymistä edellyttäviä määräyksiä ovat muun muassa eduskunnan budjettivaltaa sitovat kansainväliset velvoitteet (esim. PeVL 45/2000 vp). Budjettivaltaa sitovina velvoitteina on käytännössä pidetty lähinnä sellaisia määräyksiä, joissa valtiolle aiheutuu välittömiä menoja. Eduskunnan suostumus on tarpeen, jos sopimus aiheuttaa Suomelle sellaisia huomattavia toistuvia kustannuksia tai kertamenoja, joita ei voida kattaa jo talousarviossa olevilla määrärahoilla tai budjettivaroilla. Perustuslakivaliokunta on katsonut, että eduskunnan suostumusta edellyttävät kansainväliset velvoitteet, jotka aiheuttavat valtiolle vähäistä suurempia kustannuksia. Kustannusten merkittävyyttä arvioitaessa lähtökohtana voidaan pitää sitä, kuinka merkittävällä tavalla velvoite sitoo eduskuntaa tämän päättäessä valtion talousarviosta. (PeVL 29/2012 vp). Suomen osuus pankin sisään maksetusta ja takuupääomasta on suuruudeltaan 3,1 prosenttia eli 310 miljoonaa dollaria. Sisään maksettavan pääoman osuus on 20 prosenttia eli 62 miljoonaa dollaria, jonka Suomi maksaa viiden vuoden aikana tasasuuruissa 12,4 miljoonan dollarin erissä. Maksettua osa-

)

kepääomaa koskeva velvoite liittyy välittömästi eduskunnalle perustuslain 3 §:n 1 momentin ja 7 luvun perusteella kuuluvaan budjettivaltaan.

Vaadittaessa maksettavan pääomavelvoitteeseen sitoutuminen edellyttää perustuslain 82 §:n 2 momentin nojalla eduskunnan suostumusta (ks. PeVL 1/2011 vp). Mikäli pankin pääomaa lisätään, jäsenillä on mahdollisuus lisämerkintään. Jäsenillä ei kuitenkaan sopimuksen 5 artiklan 4 kohdan mukaan ole merkintäpakkoa lisätyn pääoman osalta. Suomen vastuuta ei siten voida lisätä ilman eduskunnan nimenomaista hyväksyntää. Kansainvälisiä rahoituslaitoksia koskevat pääomankorotukset on tuotu eduskunnan käsittelyyn budjettiprosessissa.

4.2 Käsittelyjärjestys

Perustuslain 94 §:n 2 momentin mukaan kahden kolmasosan enemmistöä edellytetään silloin, jos kysymyksessä on merkittävä toimivallan siirtoa kansainväliselle järjestölle tai kansainväliselle toimielimelle. Tavallisella ääntenenemmistöllä voidaan päättää muuta kuin merkittävää toimivallan siirtoa koskevien kansainvälisten velvoitteiden hyväksymisestä ja voimaansaattamisesta. Perustuslain muutosta koskevan hallituksen esityksen HE 60/2010 vp mukaan toimivallan siirron merkittävyyttä täysivaltaisuuden kannalta arvioitaessa on kiinnitettävä huomiota toimivallan siirron asialliseen rajattaisuuteen ja soveltamisalaan (esim. PeVL 38/2001 vp, s. 7 ja PeVL 51/2001 vp) sekä esimerkiksi sopimusmääräysten luonteeseen, tarkoitukseen ja aineelliseen merkitykseen yleisemminkin (esim. PeVL 61/2002 vp, PeVL 7/2003 vp, PeVL 6/2004 vp ja PeVL 19/2010 vp). Tulkinnan lähtökohtana on, että kansainväliset velvoitteet, jotka ovat tavanomaisia nykyaikaisessa valtioiden kansainvälisessä yhteistoiminnassa ja jotka vain vähän vaikuttavat valtion täysivaltaisuuteen, eivät ole sellaisinaan merkittäviä perustuslain 1 §:n 1 momentin kannalta. Myös kysymyksessä olevan toimivallan siirron suhteella Suomen aikaisempiin kansainvälisiin velvoitteisiin ja jäsenyyksiin on merkitystä samoin kuin kansainvälisen velvoitteen liittynäällä perustuslain kokonaisuuteen ja erityisesti 1 §:n 3 momentin säännökseen Suomen kansainväliseen yhteistyöhön osallistumisen tarkoituksista (PeVL 11/2000 vp).

Perustamissopimuksen 16 artiklan 9 artiklaan sisältyvän valtuutussäännöksen nojalla annetavat säännöt voivat kuulua lainsäädännön alaan. Sen nojalla hyväksyttäneen esimerkiksi sallasapitoa ja asiakirjajulkisuutta sekä tilintarkastusta koskevia sääntöjä, koska näitä ei säännellä erikseen perustamissopimuksessa. Perustamissopimuksen 16 artiklan 9 kappaleen mukaan hyväksyttävien sääntöjen tulee kuitenkin olla tarpeellisia ja sopivia pankin tavoitteiden ja tehtävien edistämiseksi perustamissopimuksen määräysten mukaisesti. Niiden sisältöä rajoittavat sopimuksen sisältämät menettelymääräykset. Valtuutussäännöksen nojalla annettavien sääntöjen voidaan olettaa sisältävän lähinnä sellaisia pääsopimusta täydentäviä ja täsmentäviä sääntöjä, jotka ovat välttämättömiä pankin käytännön toiminnan kannalta (ks. HE 161/2000 vp ja siihen liittyvä PeVL 45/2000 vp). Myös esimerkiksi Euroopan vakausmekanismin perustamista koskevan sopimuksen (SopS 75/2012) 5 artiklan 9 kohdan mukaan EVM:n hallintoneuvosto hyväksyy EVM:n työjärjestyksen ja ohjesäännön. Säännöissä ei voida katsoa olevan kyse sopimukseen verrattuna itsenäisistä sopimusvelvoitteista vaan sille alisteisista tarkennuksista (PeVL 45/2000 vp, s. 7/I). Hallitus katsoo, ettei perustamissopimuksen 16 artiklan 9 kohdan valtuutussäännös vaikuta voimaansaattamislakiehdotuksen käsittelyjärjestykseen.

Perustamissopimukseen sisältyvä riitojen ratkaisumenettely voi johtaa valtiota sitovaan ratkaisuun ja tällöin voi tulla sitovasti ratkaistuksi myös lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä koskevia kysymyksiä. Perustuslakivaliokunta on pitänyt tämänkaltaisia määräyksiä nykyisin tavanomaisina eikä ole katsonut niiden vaikuttavan sopimuksen tai voimaansaattamislain käsittelyjärjestykseen (PeVL 51/2001 vp).

Useat perustamissopimuksen määräyksistä kuuluvat lainsäädännön alaan. Lähtökohtaisesti lainsäädännön alaan kuuluvat muutokset olisi saatettava eduskunnan hyväksyttäväksi. Perustamissopimuksen 53 artikla sisältää määräykset sopimuksen muuttamiseen sovellettavasta menettelystä. Sopimuksen muuttaminen edellyttää hallintoneuvoston määränemmistöllä tekemää päätöstä. Yksimielisyyttä edellytetään kuitenkin 2 kappaleen mukaan niiden määräysten muuttaminen, jotka koskevat oikeutta erota pankin jäsenyydestä, sopimuksen 7 artiklan määräyksiä vastuuvollisuuden rajoittamisesta sekä 5 artiklan 3 kappaleen mukaista pääomaosakkeiden osto-oikeutta. Kun johtokunta on päättänyt muutoksista, vahvistetaan ne lähettämällä kaikille jäsenille virallinen ilmoitus asiasta. Muutokset tulevat voimaan kaikkien jäsenien kohdalla kolmen kuukauden kuluttua ilmoituksesta, ellei hallintoneuvosto toisin määrää. Täten perustamissopimuksen muutos voi tulla voimaan myös suhteessa sellaiseen valtioon, joka ei ole muutosta hyväksynyt eikä sen tuleminen kansainvälisesti voimaan edellytä jäsenvaltioissa tapahtuvaa ratifiointia. Suomi voi tulla sidotuksi myös vastustamaansa muutokseen. Suomen perustuslain mukaiset jälkikäteiset hyväksymis- ja voimaansaattamismenettelyt eivät ole edellytyksinä perustamissopimuksen muutosten voimaantulolle Suomen osalta. Näillä sopimusmääräyksillä on vaikutusta Suomen täysivaltaisuuteen.

AIIB:n jäsenyys on osa Suomen kansainvälistä yhteistyötä. Kysymyksessä on perustuslain 1 §:n 3 momentissa tarkoitetun periaatteen mukainen osallistuminen kansainväliseen yhteistyöhön. Kokonaisuutena arvioiden sopimusmääräykset ovat tavanomaisia kansainvälisissä rahoituslaitoksissa. Vastaava määräys sisältyy myös mm. Aasian kehityspankin perustamissopimukseen (SopS 30-31/1966).

AIIB:n perustamissopimuksen muuttamista koskevat määräykset eivät sisällä merkittäviä toimivallan siirtoja. Suomen ulottuvat vaikutukset eivät kokonaisarvion perusteella ole merkittäviä. Jos sopimuksen määräyksiä muutetaan Suomen kannan vastaisesti, Suomella on mahdollisuus ilmoittaa eroavansa pankin jäsenyydestä. Perustamissopimuksen 37 artiklan mukaan jäsen voi erota pankin jäsenyydestä milloin vain toimittamalla kirjallisen ilmoituksen. Ero tulee voimaan ja jäsenyys katsotaan päättyneeksi ilmoituksessa mainittuna päivänä, mutta aikaisintaan kuuden kuukauden kuluttua ilmoituksen vastaanottamisesta. Eroava jäsen vastaa välittömistä sitoumuksistaan ja takaussitoumuksistaan, joista se oli vastuussa eroamisilmoituksen toimittamispäivänä. Eroamisen tultua lopullisesti voimaan jäsenelle ei aiheudu vastuita toimista, joihin pankki ryhtyy eroamisilmoituksen vastaanottamispäivän jälkeen.

Nämä seikat huomioon ottaen kokonaisuutena voidaan arvioida, etteivät perustamissopimuksen muuttamista koskevat määräykset vaikuta Suomen sopimuksentekotoimivaltaan kuin vähäisissä määrin eivätkä ne näin ollen ole ristiriidassa Suomen täysivaltaisuuden kanssa.

)

Sopimus ei täten hallituksen näkemyksen mukaan sisällä määräyksiä, jotka koskisivat perustuslakia sen 94 §:n 2 momentin 2 virkkeessä tarkoitettulla tavalla. Sopimus voidaan hallituksen käsityksen mukaan hyväksyä äänten enemmistöllä.

Edellä olevan perusteella sekä perustuslain 94 §:n mukaisesti esitetään, että *eduskunta hyväksyisi Aasian infrastruktuuri-investointipankista Pekingissä 29.6.2015 tehdyn perustamis-sopimuksen*

Koska perussääntö sisältää määräyksiä, jotka kuuluvat lainsäädännön alaan, annetaan samalla Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Lakiehdotus

Laki
Aasian infrastruktuuri-investointipankin perustamissopimuksen lainsäädännön alaan
kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Aasian infrastruktuuri-investointipankin perustamissopimuksen Pekingissä 29 päivänä kesäkuuta 2015 tehdyn perustamissopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset ovat lakina voimassa sellaisina kuin Suomi on niihin sitoutunut.

2 §

Tämän lain voimaantulosta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Helsingissä päivänä syyskuuta 2015

Pääministeri
JUHA SIPILÄ

Valtiovarainministeri Alexander Stubb